

Motion till riksdagen 2018/19:3008

av **Magnus Oscarsson m.fl. (KD)**

med anledning av skr. 2018/19:25 Riksrevisionens rapport om skyddet av värdefull skog

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en parlamentarisk utredning med uppdrag att ge förslag på en politik med positiva incitament till naturvårdshänsyn i skogsskötseln och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en utredning behöver tillsättas för att se över hur äganderätten kan stärkas inom de areella näringarna och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett moratorium för nya nyckelbiotopklassningar och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om markbyte och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att staten ska inleda ett program för att sälja produktiv skogsmark i statlig ägo till privata skogsbrukare i syfte att därigenom öka variationen även i den aktivt brukade skogen och tillkännager detta för regeringen.

Regeringens skrivelse

Riksdagens arbete under hösten har inneburit att beslut om statens budget tagits senare än vanligt. Regeringens skrivelse har avfattats före riksdagens budgetbeslut och nämner inte de förändringar i skogspolitiken som budgetbeslutet innebär.

Riksdagen kommer under våren att behandla förslag inom skogspolitiken från allmänna motionstiden. Kristdemokraterna vill ändå ta detta tillfälle att uppmärksamma behovet av ett naturskydd i skogen som samtidigt tar hänsyn till skogsbruket och äganderätten.

Naturvärden är ett viktigt skogspolitiskt mål

Skogsbruket och skogsindustrin är näringar som svarar för de största nettoexportinkomsterna i Sverige. Det ger jobb på landsbygden och en hållbar utveckling i hela landet. Skogsbranschen sysselsätter omkring 120 000 människor i Sverige. För varje jobb skapas ytterligare två jobb hos underleverantörer. Samtidigt skapas underlag för samhällsservice som ger ytterligare jobb inom bl.a. välfärd och handel. För att svenskt skogsbruk och svensk skogsindustri ska kunna utvecklas i framtiden krävs övergripande långsiktiga och hållbara spelregler som befrämjar såväl produktions- som miljömål.

Skogen ska också svara mot efterfrågan när det gäller människors behov av rekreation. Levande skogar med en myllrande biologisk mångfald är en förutsättning för människors välbefinnande och hälsa och levererar viktiga ekosystemtjänster, såsom rening av luft och vatten och infångning av övergödande ämnen som exempelvis kväve. Bevarande och hållbart nyttjande av den biologiska mångfalden är mål som självklart utgör allmänna intressen.

Skogen är en viktig del i Sveriges klimatarbete. När skog växer binder den koldioxid som fortsätter att lagras i produkter av trä. När vi ersätter produkter av olja med produkter av trä minskas samtidigt vår klimatpåverkan.

Stärk rättssäkerheten för skogsägare

De senaste åren har äganderätten i skogen kommit att hotas på flera sätt. Tillämpningen av artskyddsförordningen och nyckelbiotopsbegreppet samt utredningsförslaget om föreningars rätt att överklaga avverkningsbeslut är exempel på detta. Denna utveckling är mycket oroande. Staten tycks vilja säga till markägarna att det är okej om du äger skog men inte om du brukar den. Därigenom smygsocialiseras den svenska skogen, något som måste motarbetas.

Sedan 2007 gäller artskyddsförordningen (2007:845). De senaste åren har myndigheterna tolkat denna förordning alltmer extremt. Enligt artskyddsförordningen är det bl.a. förbjudet att avsiktligt störa vilda fåglar och andra djur som listas i förordningen och att skada eller förstöra dessa djurs fortplantningsområden eller viloplatser. Emellertid finns häckningslokaler för fåglar i princip överallt i skogen. Fåglar och andra djur störs om man bedriver skogsbruk. Utifrån artskyddsförordningen så som den är skriven är det därför möjligt för en myndighet att stoppa i princip alla skogsbruksåtgärder.

Artskyddsförordningen är utfärdad av regeringen med stöd av miljöbalken. Därigenom anses eventuella myndighetsinskränkningar i markägares rådighet som görs med stöd av artskyddsförordningen vara att betrakta som betingade av miljöskyddsskäl. Huvudregeln när det gäller ersättning till markägare är att vid inskränkningar utifrån miljöskyddsskäl ska ersättning inte utgå i normalfallet.

Resultatet blir alltså att myndigheterna kan inskränka skogsägares användning av deras mark i princip obegränsat och ändå inte vara skyldiga att betala ersättning. Detta är inte enbart ett teoretiskt resonemang; de senaste åren har denna situation blivit verklighet för många enskilda skogsägare. De enskilda skogsägarna, som utgör ryggraden i det svenska skogsbruket, har ofta genom långsiktigt förvaltarskap skapat eller bibehållit höga naturvärden. Dessa skogsägare hotas nu med att berövas möjligheten till ekonomisk nytta av sina arbetsinsatser. Det finns exempel på att

enskilda förlorat upp till 100 procent av sina intäkter och inte heller fått någon statlig ersättning.

I den statliga utredningen Ersättning vid rådighetsinskränkningar (SOU 2013:59) konstaterar utredaren att rådighetsinskränkningar utifrån hälsoskydds-, miljöskydds- och säkerhetsskäl låg utanför utredningens uppdrag. Samtidigt skrev utredaren att det fanns två sådana områden där det finns ett behov av en översyn: vattenskyddsområden och rådighetsinskränkningar med stöd av artskyddsförordningen.

I en skrivelse till regeringen har Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen bedömt att det finns behov av att utreda artskyddsförordningen för att säkerställa att den är tillämpbar, effektiv och rättssäker (M2016/01731/Nm). Myndigheterna konstaterar i skrivelsen att tillämpningen av artskyddsförordningen såvitt avser skogsbruket har dröjt. I ett svar på en skriftlig fråga av Lars-Axel Nordell (KD) den 15 februari 2017 svarade miljöminister Karolina Skog att regeringen anser att riktlinjerna är ett viktigt steg i arbetet för att skydda fridlysta arter i skogen och att frågan om huruvida en översyn av artskyddsförordningen ska genomföras bereddes i Regeringskansliet. Ministern avsåg dock inte då att ta något vidare initiativ i frågan. Samma svar framfördes i en interpellationsdebatt i september 2017.

Utred naturvärden och äganderätten

Kristdemokraterna anser att det är orimligt med den rättsosäkerhet som råder i dagsläget. En parlamentarisk utredning bör tillsättas med uppdrag att ge förslag på en politik med positiva incitament för naturvårdshänsyn i skogsskötseln. Denna utredning ska titta på bl.a. artskyddsförordningen och reglerna kring nyckelbiotoper.

Staten bör se de privata skogsägarna som medspelare snarare än som motspelare. Ofta är det just genom de enskilda skogsägarnas långsiktiga förvalterskap som höga naturvärden skapats och bibehållits. I nuläget straffas den som har skog med höga naturvärden. Många markägare röjer eller avverkar för att förebygga uppkomster av skyddsvärda miljöer, tvärtemot vad som rimligen är regeringens avsikt. En utredning behöver också tillsättas för att se över hur äganderätten kan stärkas inom de areella näringarna.

Moratorium för nyckelbiotopklassningar

I avvaktan på ny lagstiftning om naturskyddet inom skogsbruket bör ett moratorium för nya nyckelbiotopklassningar införas.

Byte av skogsmark

Under åren 2006–2014 avsatte alliansregeringen 100 000 hektar av Sveaskogs mark för att göra markbyten mot skyddsvärd mark. Detta program var enligt utvärderingarna kostnadseffektivt och gav 60 000 hektar skyddad skog. Ett liknande utbytesprogram med statlig skog bör genomföras igen. Produktiv skogsmark från Sveaskog, Fortifikationsverket och Fastighetsverket bör överföras till ett nytt bolag för att användas för markbyten med privata skogsägare.

Ägarmångfald ger ekologisk mångfald

De naturvärden som i dag finns i den svenska skogen, som ännu inte fått formellt skydd, finns vanligtvis på privatägda marker. Orsaken till detta är att skogsbruket på statligt ägda marker i högre grad skett ”rationellt” med rent ekonomiska utgångspunkter. Den mångfald av skötsel- och brukandestilar som funnits på de enskilt ägda markerna har däremot resulterat i mer varierade naturtyper. Kristdemokraterna föreslår att staten ska inleda ett program för att sälja produktiv skogsmark i statlig ägo till privata skogsbrukare i syfte att därigenom öka variationen även i den aktivt brukade skogen.

Magnus Oscarsson (KD)

Kjell-Arne Ottosson (KD)

Sofia Damm (KD)

Hampus Hagman (KD)

Désirée Pethrus (KD)

Camilla Brodin (KD)

Jakob Forssmed (KD)

Magnus Jacobsson (KD)

Larry Söder (KD)